

Обґрунтування

про схвалення проєкту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку»

Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» правила ринку розробляються і адмініструються оператором системи передачі та затверджуються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор).

З метою удосконалення механізму розрахунків на балансуєчому ринку було розроблено та постановами НКРЕКП від 17 січня 2023 року № 109 «Про затвердження Змін до Правил ринку» та від 10 жовтня 2023 року № 1882 «Про затвердження Змін до Правил ринку», що передбачають запровадження механізму розрахунків між оператором системи передачі (далі – ОСП) у ролі АР та учасниками ринку (далі – УР) у ролі постачальника послуг балансування (далі – ППБ) та/або сторони, відповідальної за баланс (далі – СВБ) на балансуєчому ринку з застосуванням рахунків умовного зберігання (ескроу)

Разом з цим, враховуючи звернення НЕК «УКРЕНЕРГО», зокрема листи від 03 січня 2023 року № 01/567 та від 28 вересня 2023 року № 01/48981, щодо необхідності суттєвого та довготривалого внесення змін до програмного комплексу системи управління ринком, запровадження механізму розрахунків на балансуєчому ринку з застосуванням рахунків ескроу, за пропозиціями НЕК «УКРЕНЕРГО», було відтерміновано.

Так, станом на сьогодні, відповідно до постанови НКРЕКП від 10 жовтня 2023 року № 1882 та постанови НКРЕКП від 10 жовтня 2023 року № 1883, зміни до Правил ринку, що передбачають запровадження механізму розрахунків на балансуєчому ринку із застосуванням рахунків ескроу, набирають чинності з 01 липня 2024 року.

Водночас, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 05 квітня 2024 року № 01/20627 повідомлено Регулятора про необхідність внесення додаткових змін до Правил ринку, необхідних для запровадження механізму розрахунків на балансуєчому ринку із застосуванням рахунків ескроу.

Разом з цим, Департаментом енергоринку доопрацьовано надані НЕК «УКРЕНЕРГО» зміни до Правил ринку та розроблено проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку».

З огляду на викладене, Департаментом енергоринку пропонується:

1. Схвалити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку», що має ознаки регуляторного акта.
2. Оприлюднити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку», що має ознаки регуляторного акта, разом із матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом його

УВ
НКРЕКП
№990-22.1.2/24 від 02.05.2024
КЕП: Сідоров І. В. 01.05.2024 12:30
3FAA9288358EC00304000000A3223200957AC500
Сертифікат дійсний з 30.10.2023 до 29.10.2025 23:59

впливу на офіційному вебсайті НКРЕКП (<http://nerc.gov.ua>) з метою одержання зауважень і пропозицій.

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

Про затвердження Змін
до Правил ринку

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Зміни), що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, крім підпункту 1 пункту 1, підпунктів 1 – 3 пункту 3, абзаців четвертого – шостого підпункту 1 та підпункту 2 пункту 4, пунктів 5 та 6, підпункту 1 пункту 7 та пункту 8 Змін, які набирають чинності з 01 липня 2024 року, але не раніше набрання чинності пунктом 3 Змін до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10 жовтня 2023 року № 1882.

Голова НКРЕКП

Валерій ТАРАСЮК

Зміни до Правил ринку

1. У розділі I:

1) у пункті 1.1.2 глави 1.1:

абзац тридцять третій після слова «зобов'язання» доповнити знаками та аббревіатурою «(з ПДВ)»;

абзац тридцять сьомий замінити двома новими абзацами тридцять сьомим та тридцять восьмим такого змісту:

«прострочена заборгованість ОСП – заборгованість ОСП щодо оплати необхідної суми коштів (з ПДВ) за небаланси перед СВБ та балансуєчу електричну енергію перед ППБ відповідно до актів купівлі-продажу та актів-коригування, термін оплати якої відповідно до цих Правил минув;

прострочена заборгованість ППБ/СВБ – заборгованість учасника ринку, що є ППБ/СВБ, щодо оплати акту та/або забезпечення необхідної суми коштів (з ПДВ) на рахунку ескроу ППБ/СВБ за небаланси та балансуєчу електричну енергію, термін оплати та/або забезпечення якої минув;».

У зв'язку з цим абзаци тридцять восьмий – п'ятдесят другий вважати відповідно абзацами тридцять дев'ятим – п'ятдесят третім;

абзаци сороковий та сорок перший викласти в такій редакції:

«рахунок ескроу ППБ/СВБ – рахунок умовного зберігання, відкритий учасником ринку, що є ППБ/СВБ (за винятком ОСП), у банку, визначеному ОСП, для акумулювання коштів, що АР використовує для контролю достатності коштів для оплати поточної заборгованості ППБ/СВБ та погашення простроченої заборгованості ППБ/СВБ відповідно до цих Правил для розрахунків за небаланси та/або балансуєчу електричну енергію, та для повернення коштів учаснику ринку згідно з цими Правилами;

рахунок ескроу для фінансової гарантії (рахунок ескроу ФГ) – рахунок умовного зберігання, відкритий учасником ринку у банку, визначеному ОСП, для забезпечення фінансової гарантії за договором про врегулювання небалансів, відповідно до цих Правил;»;

2) у главі 1.3:

абзац другий пункту 1.3.5 викласти в такій редакції:

«Кандидат в учасники ринку (крім агрегатора) повинен мати діючі договори про надання послуг диспетчерського управління та/або про надання послуг з передачі електричної енергії, що укладаються згідно із Кодексом системи передачі.»;

підпункти 2 та 3 пункту 1.3.6 викласти в такій редакції:

«2) вид діяльності кандидата (виробник, електропостачальник, трейдер, споживач, ОСР, ОМСР, агрегатор, ОУЗЕ, активний споживач, гарантований покупець, оператор ринку);

3) відомості про укладений кандидатом в учасники ринку договір про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління та/або договір про надання послуг передачі електричної енергії (за наявності);»;

3) абзац четвертий пункту 1.8.4 глави 1.8 викласти в такій редакції:

«наявність в учасника ринку, крім виробників, гарантованого покупця та агрегатора в межах максимально можливого обсягу відпуску відповідно до потужностей одиниць агрегації, що входять до агрегованої групи агрегатора, від'ємного сальдованого значення зареєстрованих обсягів електричної енергії за розрахунковий період;»;

4) пункт 1.9.3 глави 1.9 доповнити новим абзацом такого змісту:

«ОСП визначає та оприлюднює на своєму вебсайті перелік банків, у яких учасники ринку можуть відкрити рахунки ескроу для виконання зобов'язань відповідно до цих Правил.».

2. У розділі IV:

1) в пункті 4.2.1 глави 4.2 слова «заяву щодо приєднання до договору про надання послуг з балансування» замінити словами та знаком «заяву-приєднання до Договору про участь у балансуєчому ринку та включення до реєстру постачальників послуг з балансування»;

2) пункт 4.18.5 глави 4.18 після слова «заплановану» доповнити словами «або пряму».

3. У розділі V:

1) у главі 5.14:

пункт 5.14.6 глави 5.14 викласти в такій редакції:

«5.14.6. Наведені у пункті 5.14.5 цієї глави нарахування/списання сумуються за кожним розрахунковим періодом t за кожним ППБ p , який надає

одиниці надання послуг з балансування e , для всіх зон z у спосіб, наведений нижче

$$\text{CINSTQ}_{e,t} = \sum_{z \in Z} \text{CINSTQ}_{e,z,t} .$$

Нарахування для ППБ p та списання для АР за балансуєчу електричну енергію за розрахунковий період t розраховується за формулою

$$\text{CINSTQ}_{p,t}^+ = \sum_{e \in p} \text{CINSTQ}_{e,t} , \text{ для } \text{CINSTQ}_{e,t} > 0 .$$

Списання для ППБ p та нарахування для АР за балансуєчу електричну енергію за розрахунковий період t розраховується за формулою

$$\text{CINSTQ}_{p,t}^- = \sum_{e \in p} \text{CINSTQ}_{e,t} , \text{ для } \text{CINSTQ}_{e,t} < 0 .$$

Нарахування для ППБ p та списання для АР за балансуєчу електричну енергію за торговий день d розраховується за формулою

$$\text{CINSTQ}_{p,d}^+ = \sum_{e \in p} \text{CINSTQ}_{e,d}^+ ,$$

де $\text{CINSTQ}_{e,d}^+$ – обсяг нарахування для ППБ та списання для АР по одиниці надання послуг з балансування e за балансуєчу електричну енергію за торговий день d , що розраховується за формулою

$$\text{CINSTQ}_{e,d}^+ = \sum_{t \in d} \text{CINSTQ}_{e,t} , \text{ для } \text{CINSTQ}_{e,t} > 0 .$$

Списання для ППБ p та нарахування для АР за балансуєчу електричну енергію за торговий день d розраховується за формулою

$$\text{CINSTQ}_{p,d}^- = \sum_{e \in p} \text{CINSTQ}_{e,d}^- ,$$

де $\text{CINSTQ}_{e,d}^-$ – обсяг списання для ППБ та нарахування для АР по одиниці надання послуг з балансування e за балансуєчу електричну енергію за торговий день d , що розраховується за формулою

$$\text{CINSTQ}_{e,d}^- = \sum_{t \in d} \text{CINSTQ}_{e,t} , \text{ для } \text{CINSTQ}_{e,t} < 0 .$$

Сальдована величина коштів нарахування та списання для ППБ p за балансуєчу електричну енергію за розрахункову декаду dc розраховується за формулою

$$\text{CINSTQ}_{p,dc} = \sum_{d \in dc} \text{CINSTQ}_{p,d}^+ + \sum_{d \in dc} \text{CINSTQ}_{p,d}^- .$$

Позитивне значення $\text{CINSTQ}_{p,dc}$ означає нарахування для ППБ і списання для АР, а негативне значення $\text{CINSTQ}_{p,dc}$ означає списання для ППБ та нарахування для АР за розрахункову декаду dc .

Сальдована величина коштів нарахування та списання для ППБ p за балансуєчу електричну енергію за розрахунковий місяць m розраховується за формулою

$$\text{CINSTQ}_{p,m} = \sum_{d \in m} \text{CINSTQ}_{p,d}^+ + \sum_{d \in m} \text{CINSTQ}_{p,d}^- .$$

Позитивне значення $\text{CINSTQ}_{p,m}$ означає нарахування для ППБ і списання для АР, а негативне значення $\text{CINSTQ}_{p,m}$ означає списання для ППБ та нарахування для АР за розрахунковий місяць m .»;

пункт 5.14.7 доповнити новим абзацом такого змісту:

«Нарахування або списання за балансуєчу електричну енергію на рахунок або з рахунку А-А здійснюється у порядку, передбаченому розділом VII цих Правил.»;

в пункті 5.14.9 слова та умовне позначення «розрахункову декаду dc » замінити словами, умовними позначеннями та знаком «торгові дні d розрахункової декади dc /розрахункового місяця m »;

пункт 5.14.10 після слів «викладених у» доповнити словами «цих Правилах та»;

2) пункти 5.17.3 – 5.17.5 замінити шістьма новими пунктами 5.17.3 – 5.17.8 такого змісту:

«5.17.3. Нарахування для СВБ b та списання для АР по торговому дню d визначається за формулою

$$\text{CIEQ}_{b,d}^+ = \sum_{t \in d} \text{CIEQ}_{b,t}^+ ,$$

де $\text{CIEQ}_{b,t}^+$ – нарахування для СВБ b за небаланс електричної енергії по всіх зонах z протягом розрахункового періоду t , що визначається за формулою

$$\text{CIEQ}_{b,t}^+ = \sum_{z \in Z} \text{CIEQ}_{b,z,t} , \text{ якщо } \text{CIEQ}_{b,z,t} > 0 .$$

Списання для СВБ b та нарахування для АР по торговому дню d визначається за формулою

$$\text{CIEQ}_{b,d}^- = \sum_{t \in d} \text{CIEQ}_{b,t}^- ,$$

де $\text{CIEQ}_{b,t}^-$ – списання для СВБ b за небаланс електричної енергії по всіх зонах z протягом розрахункового періоду t , що визначається за формулою

$$\text{CIEQ}_{b,t}^- = \sum_{z \in Z} \text{CIEQ}_{b,z,t} , \text{ якщо } \text{CIEQ}_{b,z,t} < 0 .$$

5.17.4. Нарахування для СВБ b та списання для АР за розрахункову декаду dc визначається за формулою

$$\text{CIEQ}_{b,dc}^+ = \sum_{d \in dc} \text{CIEQ}_{b,d}^+ , \text{ якщо } \text{CIEQ}_{b,d} > 0 .$$

Списання для СВБ b та нарахування для АР за розрахункову декаду dc визначається за формулою

$$CIEQ_{b,dc}^- = \sum_{d \in dc} CIEQ_{b,d}^-, \text{ якщо } CIEQ_{b,d} < 0.$$

Сальдована величина коштів нарахування та списання для СВБ b за небаланси електричної енергії за розрахункову декаду dc розраховується за формулою

$$CIEQ_{b,dc} = \sum_{d \in dc} CIEQ_{b,d}^+ + \sum_{d \in dc} CIEQ_{b,d}^-.$$

Позитивне значення $CIEQ_{b,dc}$ означає нарахування для СВБ та списання для АР, а негативне значення $CIEQ_{b,dc}$ означає списання для СВБ і нарахування для АР розрахункову декаду dc .

5.17.5. Сальдована величина коштів нарахування та списання для СВБ b за небаланси електричної енергії за розрахунковий місяць m розраховується за формулою

$$CIEQ_{b,m} = \sum_{d \in m} CIEQ_{b,d}^+ + \sum_{d \in m} CIEQ_{b,d}^-$$

Позитивне значення $CIEQ_{b,m}$ означає нарахування для СВБ та списання для АР, а негативне значення $CIEQ_{b,m}$ означає списання для СВБ і нарахування для АР розрахунковий місяць m .

5.17.6. АР під час формування платежів для відповідного учасника ринку здійснює сальдування нарахувань та списань за небаланс електричної енергії за торгові дні d розрахункової декади dc /розрахункового місяця m .

5.17.7. Врегулювання сторонами своїх взаємних зобов'язань за договором про врегулювання небалансів електричної енергії здійснюється шляхом нетінгу на умовах, викладених у цих Правилах та договорі про врегулювання небалансів.

5.17.8. Нарахування або списання за небаланси електричної енергії на рахунок або з рахунку А-В здійснюється у порядку, передбаченому розділом VII цих Правил.»;

3) главу 5.28 викласти в такій редакції:

«

5.28. Процедура розрахунків

5.28.1. Щодокадні звіти про розрахунки та щомісячні звіти про розрахунки формуються та надаються через систему управління ринком кожному ППБ та СВБ. Форма і зміст звітів про розрахунки описані в цьому розділі.

5.28.2. Порядок та строки формування звітів визначені розділом VII цих Правил.».

4. У розділі VI:

1) у главі 6.1:

в абзаці п'ятому пункту 6.1.12 слова «за історичними даними» замінити знаками, словами та цифрами «(за останні 365 днів)»;

доповнити новим пунктом такого змісту:

«6.1.24. Після припинення дії договору про врегулювання небалансів учасника ринку АР направляє до уповноваженого банку платіжну інструкцію для перерахування всієї наявної суми грошової гарантії такого учасника ринку з його рахунку ескроу для фінансових гарантій на поточний рахунок ОСП для фінансових гарантій.

Якщо після припинення дії договору про врегулювання небалансів електричної енергії виникають зобов'язання перед ОСП за коригуючими актами попередніх періодів, АР використовує фінансову гарантію, яка була надана таким учасником ринку, для покриття його простроченої заборгованості СВБ перед ОСП.»;

2) пункт 6.2.2 глави 6.2 доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі укладання нового договору про врегулювання небалансів учасник ринку може направити АР заяву щодо пролонгації наявної у нього грошової гарантії за новим договором про врегулювання небалансів.».

5. У розділі VII:

1) у главі 7.2:

абзац третій пункту 7.2.1 після аббревіатури «АР» доповнити словом, цифрами та знаком «о 08:00»;

абзац п'ятий пункту 7.2.2 після аббревіатури «АР» доповнити словом, цифрами та знаком «о 08:00»;

пункт 7.2.3 викласти в такій редакції:

«7.2.3. Повернення вільних від зобов'язань з оплати поточної заборгованості ППБ та погашення простроченої заборгованості ППБ коштів з рахунку ескроу ППБ здійснюється АР на підставі заяви ППБ про повернення коштів у довільній формі.

У разі отримання заяви від ППБ щодо повернення йому вільних від зобов'язань коштів з його рахунку ескроу АР протягом двох робочих днів надає банку, в якому таким ППБ відкрито рахунок ескроу, дозвіл (доручення) на перерахування відповідної суми (у межах вільних від зобов'язань коштів) з рахунку ескроу на поточний рахунок такого ППБ.»;

2) у главі 7.3:

абзац третій пункту 7.3.1 після аббревіатури «АР» доповнити словом, цифрами та знаком «о 08:00»;

абзац п'ятий пункту 7.3.2 після аббревіатури «АР» доповнити словом, цифрами та знаком «о 08:00»;

абзаци шостий та сьомий пункту 7.3.3 викласти в такій редакції:

«СВБ зобов'язана до кінця дня, наступного за днем отримання повідомлення про формування позапланового звіту СВБ, забезпечити на рахунку ескроу СВБ наявність коштів, вільних від інших зобов'язань з оплати поточної заборгованості СВБ та погашення простроченої заборгованості СВБ в обсязі, достатньому для оплати СВБ небалансів відповідно до цього звіту.

Якщо повідомлення про формування позапланового звіту СВБ, щодо якої у АР наявна інформація про накладення арешту на банківський рахунок СВБ, надіслано АР до 14:00, така СВБ має забезпечити на рахунку ескроу СВБ наявність коштів, вільних від інших зобов'язань з оплати поточної заборгованості СВБ та погашення простроченої заборгованості СВБ, в обсязі, достатньому для оплати СВБ небалансів відповідно до позапланового звіту СВБ, до кінця цього ж дня.»;

пункт 7.3.4 викласти в такій редакції:

«7.3.4. Повернення вільних від зобов'язань з оплати поточної заборгованості СВБ та погашення простроченої заборгованості СВБ коштів з рахунку ескроу СВБ здійснюється АР на підставі заяви СВБ про повернення коштів у довільній формі.

У разі отримання заяви від СВБ щодо повернення їй вільних від зобов'язань коштів з його рахунку ескроу АР протягом двох робочих днів надати банку, в якому такою СВБ відкрито рахунок ескроу, дозвіл (доручення) на перерахування відповідної суми (у межах вільних від зобов'язань коштів) з рахунку ескроу на поточний рахунок такого СВБ.».

6. У додатку 1:

1) у главі 3:

підпункт 2 пункту 3.3 викласти в такій редакції:

«2) здійснювати зарахування коштів СВБ, що зберігаються на поточному рахунку ОСП для фінансових гарантій та/або надавати уповноваженому банку платіжні інструкції щодо перерахування відповідної суми грошових коштів з рахунку ескроу для фінансових гарантій на поточний рахунок із спеціальним режимом використання ОСП, та/або подавати вимоги платежу за наданою СВБ фінансовою гарантією у рахунок оплати простроченої заборгованості СВБ, що виникла внаслідок порушення СВБ своїх зобов'язань з оплати обсягів небалансів електричної енергії своєї балансуєної групи;»;

підпункти 5 та 6 пункту 3.5 викласти в такій редакції:

«5) відкрити в одному із визначених ОСП банків рахунок ескроу СВБ для поповнення коштів за цим договором та повідомити за два робочі дні до використання рахунку ОСП його розрахункові реквізити;

б) повідомляти ОСП про відкриття або зміну реквізитів рахунку ескроу СВБ для розрахунків на балансуєчому ринку та рахунку ескроу для фінансової гарантії не пізніше, ніж за два робочі дні до дня початку використання оновлених реквізитів рахунків ескроу;»;

2) пункт 5.12 глави 5 доповнити новим абзацом другим такого змісту:

«Якщо у СВБ існує залишок коштів на рахунку ескроу СВБ, вільний від грошових зобов'язань, та на який протягом 5 робочих днів не було запиту на повернення, він зараховується для погашення заборгованості за наступні розрахункові місяці.».

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

3) главу 11 викласти в такій редакції:

«Додатком до цього Договору є акт купівлі-продажу електричної енергії для врегулювання небалансів та Акт-коригування до Акта купівлі-продажу електричної енергії для врегулювання небалансів».

7. У додатку 7:

1) пункт 4.6 глави 4 доповнити новим абзацом другим такого змісту:

«Якщо у ППБ існує залишок коштів на рахунку ескроу ППБ, вільний від грошових зобов'язань, та на який протягом 5 робочих днів не було запиту на повернення, він зараховується для погашення заборгованості за наступні розрахункові місяці.».

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

2) у додатку 1 аббревіатуру «ПДП» замінити аббревіатурою «ППБ».

8. У пункті 3.2 глави 3 додатка 10:

1) абзац восьмий після аббревіатури «АР» доповнити словом, цифрами та знаком «о 08:00»;

2) в абзацах одинадцятому, дванадцятому та чотирнадцятому слово «трьох» замінити словом «двох»;

3) абзац п'ятнадцятий викласти в такій редакції:

«Повернення вільних від зобов'язань з оплати поточної заборгованості СВБ та погашення простроченої заборгованості СВБ коштів з рахунку ескроу СВБ здійснюється АР на підставі заяви СВБ про повернення коштів у довільній формі. У разі отримання заяви від СВБ щодо повернення їй вільних від зобов'язань коштів з його рахунку ескроу АР повинен протягом двох робочих днів надати банку, в якому такою СВБ відкрито рахунок ескроу, дозвіл (доручення) на перерахування відповідної суми (у межах вільних від зобов'язань коштів) з рахунку ескроу на поточний рахунок такого СВБ.».

Директор
Департаменту енергоринку

Ілля СІДОРОВ